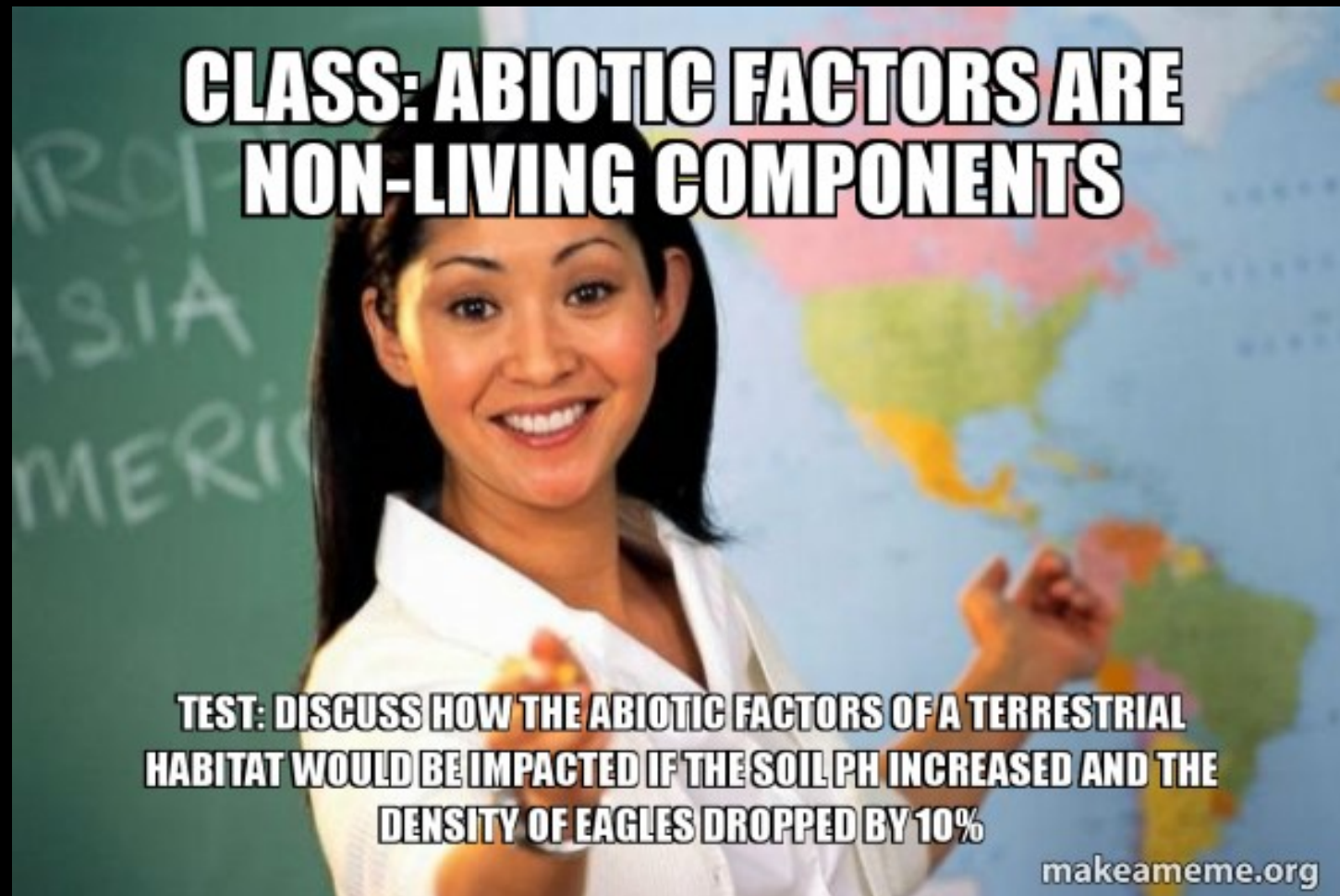

Ekologické faktory

Ekologické faktory

- 1) Všechny vlivy prostředí a podmínky existence organismů v prostředí
- 2) Limitátory výskytu taxonů v prostředí a zeměpisném rozšíření druhů
- 3) Ovlivňují biologické děje: rozmnožování, natalitu, mortalitu, migraci, abundanci, diverzitu, atd.
- 4) Podporují vznik adaptací pomocí selekce
- 5) Regulují druhově specifické regulační mechanismy, umožňující přežívání v suboptimálních podmínkách

**Extinct Bird Re-Evolved Itself
Back Into Existence**

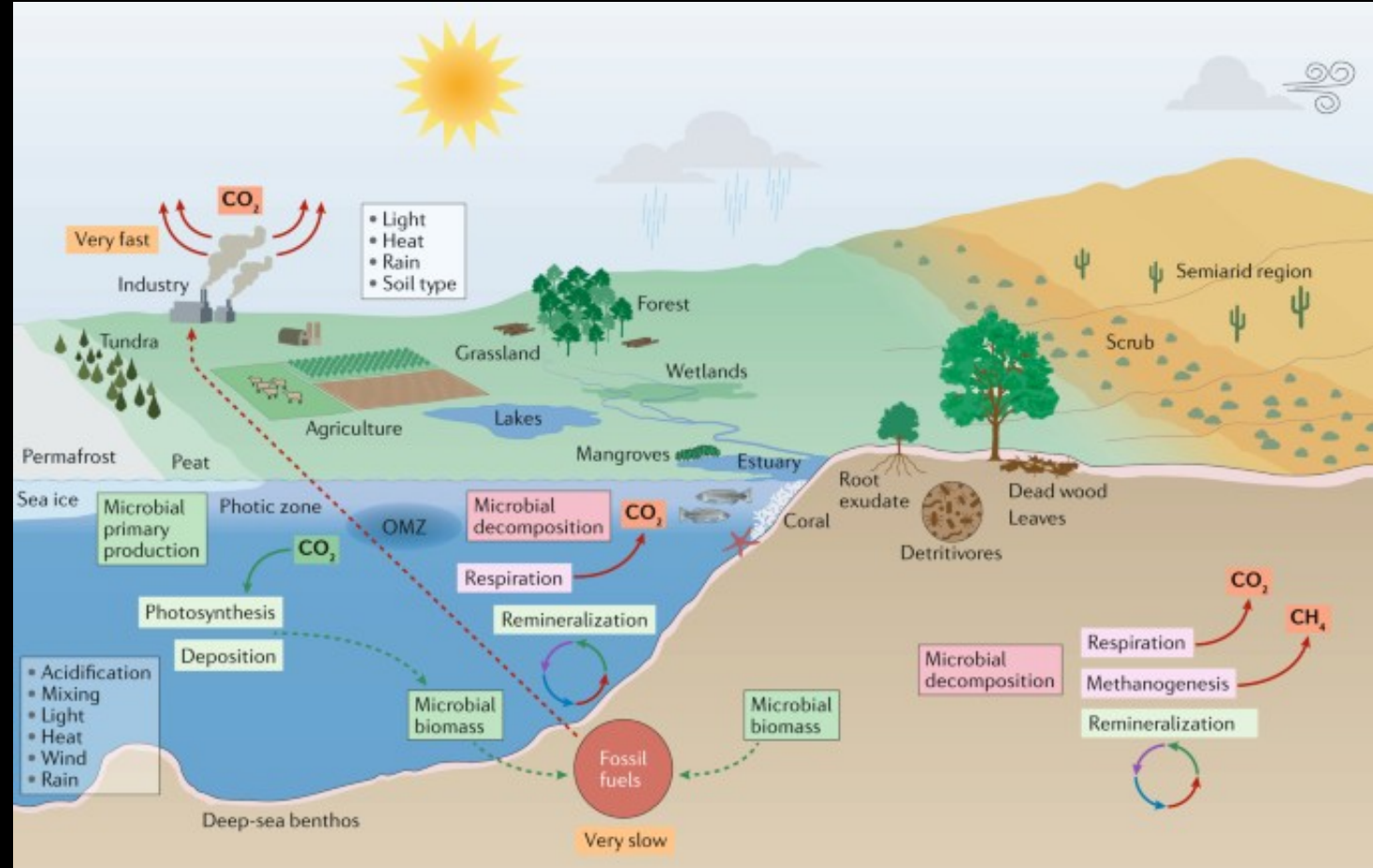
Podmínky vs zdroje

1) Podmínky: vlastnosti prostředí, které mohou být měněny, ale nespotřebovávají se.

A) fyzikální: teplota, vlhkost, tlak, atd.

B) Chemické: reaktivita, pH, atd.

2) Zdroje: environmentální zdroje, které jsou živými organismy spotřebovávány v průběhu jejich života a reprodukce (potrava, prostor, sexuální partneři, atd).

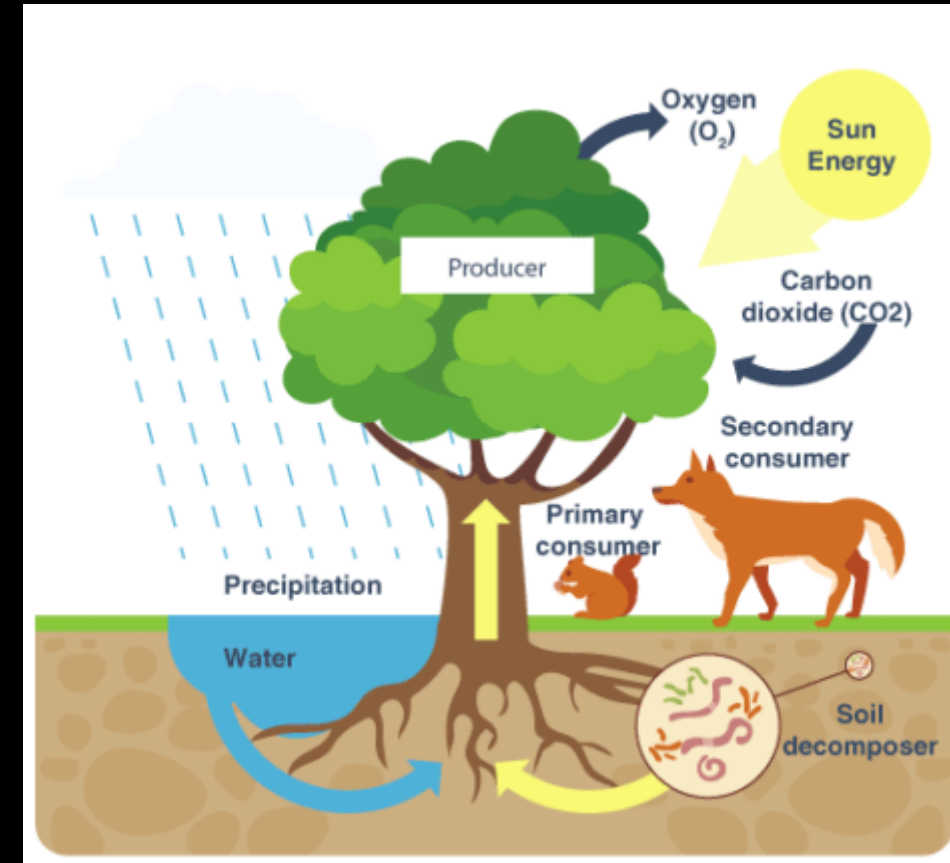
Ekologické faktory - klasifikace

1) Abiotické faktory:

- A) klimatické
- B) hydrické
- C) edafické

2) Biotické faktory:

- A) vnitrodruhové (intraspecifické, homotypické)
- B) mezidruhové (interspecifické, heterotypické)
- C) antropogenní
- D) trofické

Ekologické faktory - klasifikace

1) Podle stupně cykličnosti:

A) primárně periodické faktory

a) světlo

b) teplota

c) slapové jevy

B) sekundárně periodické faktory

a) vlhkost

b) vnitrodruhové vztahy

C) neperiodické faktory (přírodní, antropogenní)

2) Podle vlivu na evoluční procesy:

A) morfoplastické faktory (vnější vzhled)

B) fyzioplastické faktory (mechanické, fyzikální a biochemické procesy organismu)

C) etoplastické faktory (dráždivost organismů a na usměrňování jejich chování)

Turning into a
wolf to fight

Turning into a puppy
to distract enemies

Turning into a wolf-spider
because it's a native beast
of another realm

Turning into a
Orca dog puppy to be the
goodest boy on land and sea

Ekologické faktory a organismy

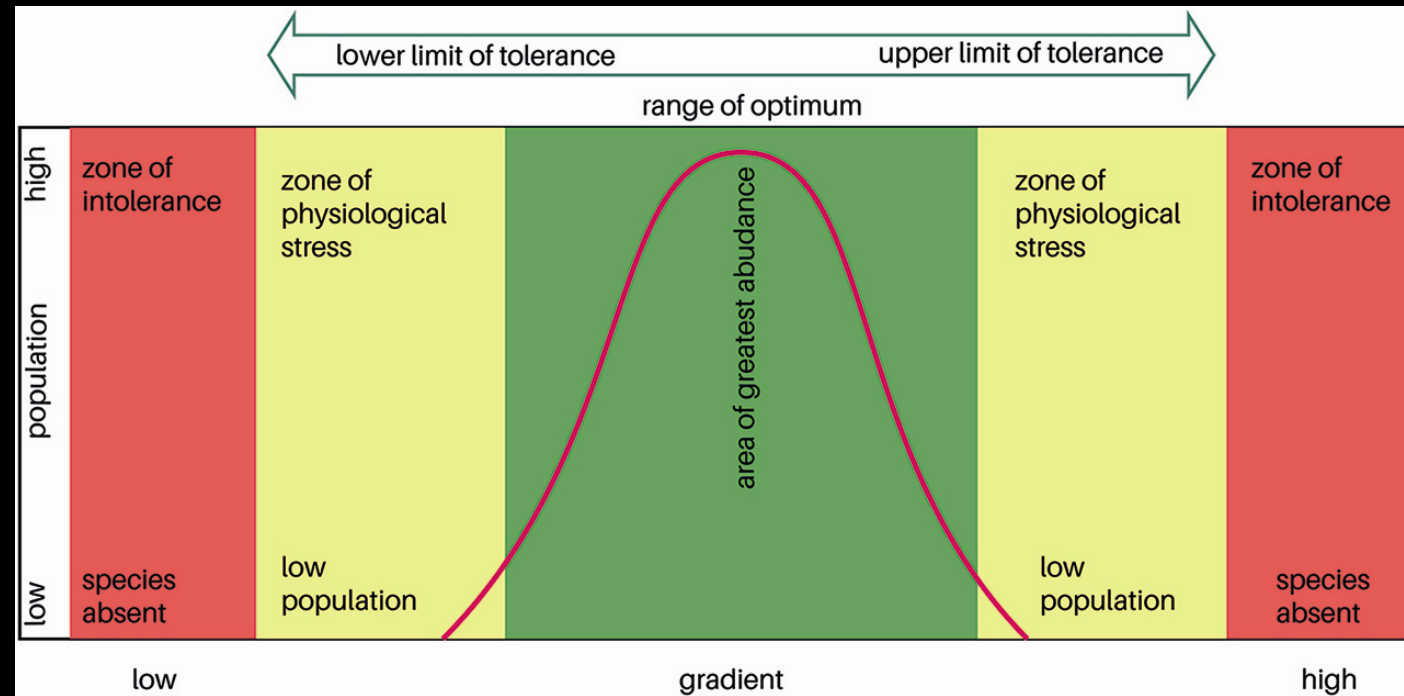
1) Zákon minima (J. Liebig, 1840):

“Růst rostlin je limitován tím prvkem, který je v minimu”.

Hesse (1924): “Ekologická valence druhu je určena vzdáleností mezi minimem a maximem působení ekologického faktoru”.

2) Zákon tolerance (Shelford, 1943):

“Každý druh toleruje určité rozpětí libovolného faktoru a nejlépe v prostředí prospívá, působí-li vlivy v rozsahu optimálních hodnot”.

Ekologická valence

Ekologická valence: organismem tolerované rozmezí působení určitého faktoru

Druhy podle valence:

- 1) Stenovalentní druhy - valence úzká
- 2) Euryvalentní druhy - valence široká

Valence k:

teplota - stenotermní vs eurytermní

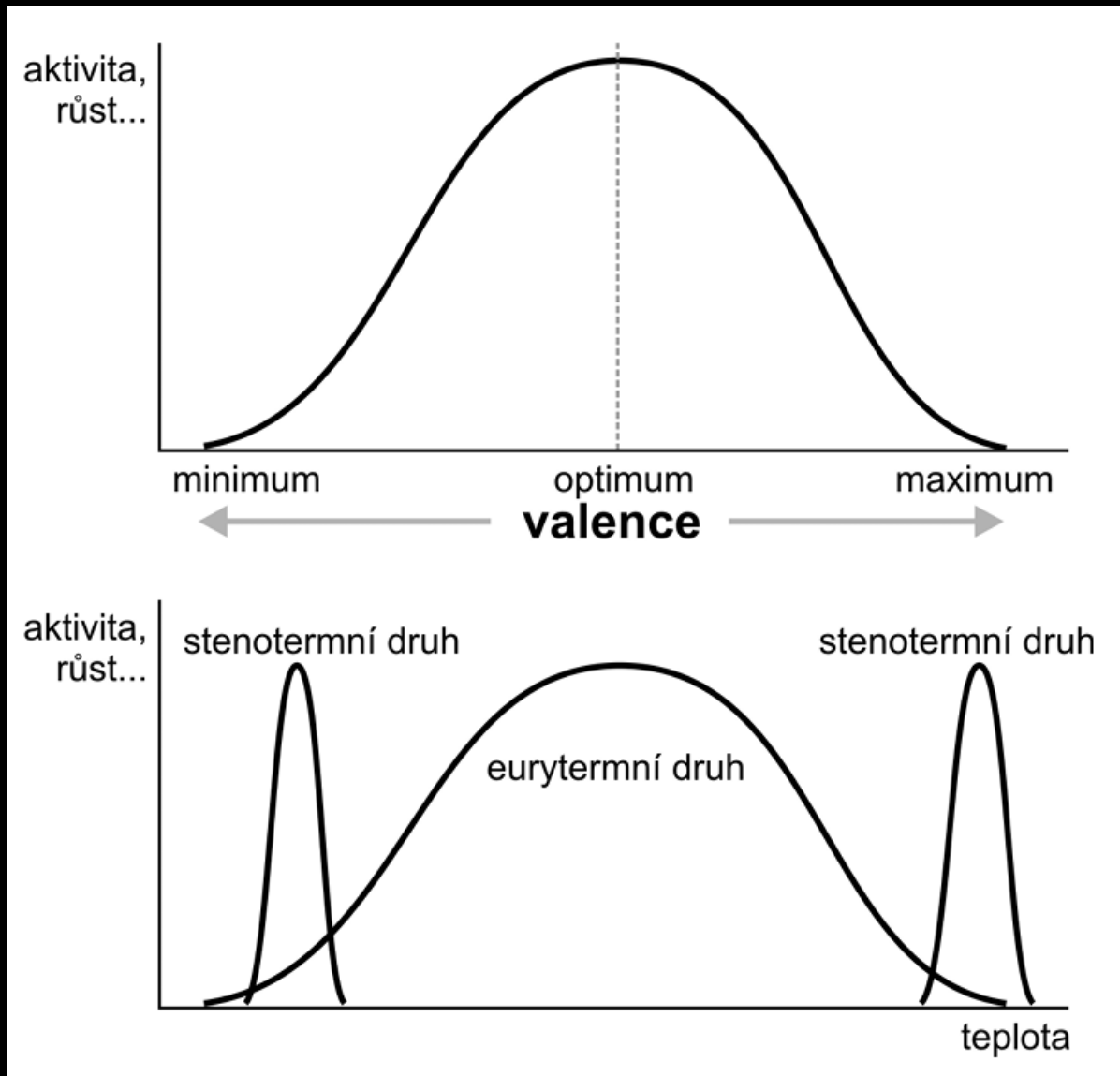
salinita - stenohalinní vs euryhalinní

kyslík - stenoxybiontní vs euryoxybiontní

potrava - stenofágní vs euryfágní

Poloha optima v hodnotách působení faktoru :

- 1) Nízkých (oligo-)
- 2) Středních (mezo-)
- 3) Vysokých (poly-)

Ekologická valence

Poloha optima

dolní
střední
horní

Stenovalentní druhy

oligostenovalentní
mezostenovalentní
polystenovalentní

Euryvalentní druhy

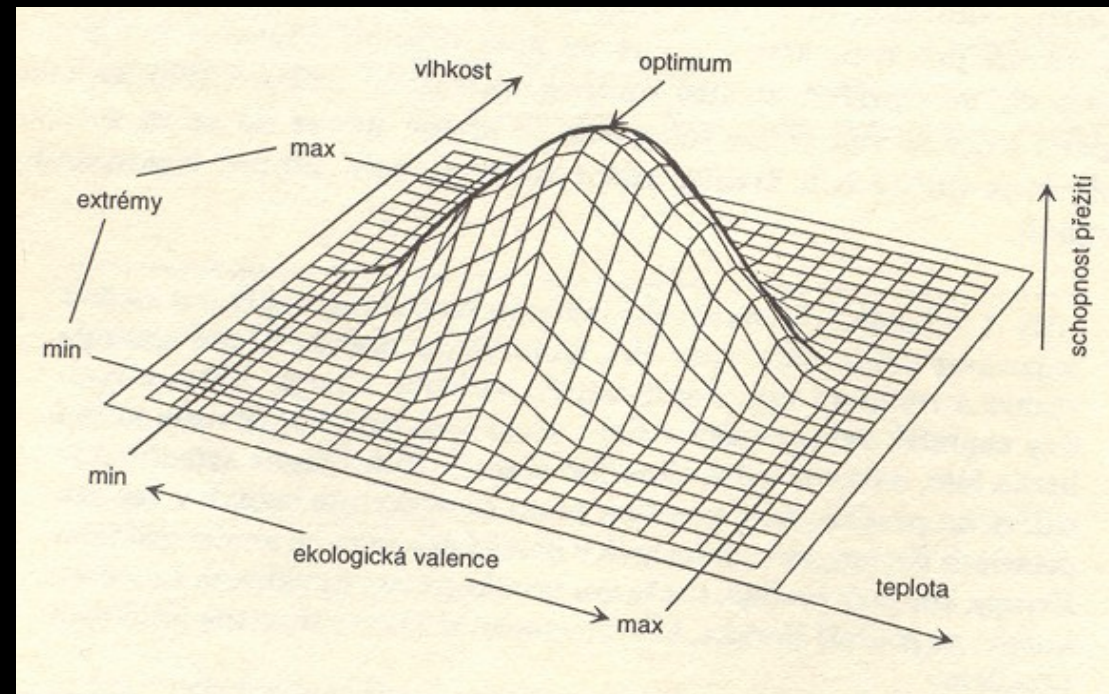
oligoeuryvalentní
mezeuryvalentní
polyeuryvalentní

1) Podle typu prostředí: stenoekní vs euryekní druhy

2) Podle stanoviště: stenotopní vs eurytopní druhy

Limitující faktory - působí v rozsahu mezních hodnot a jsou pro přežití jedinců zvláště kritické.

Ekologická NIKA

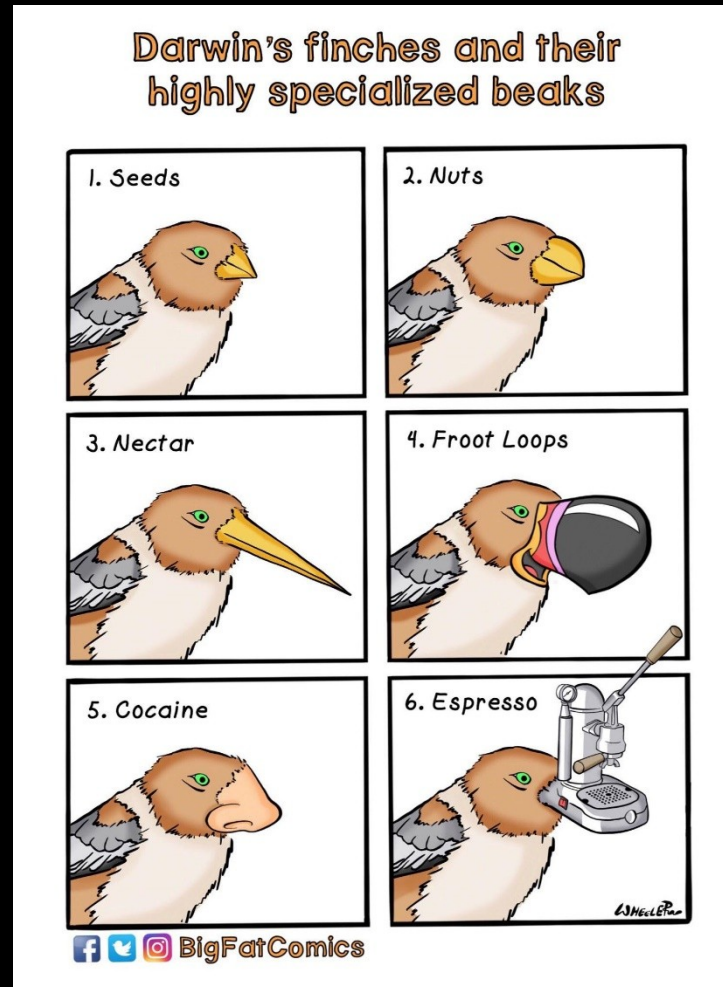
Organismy vs vliv vnějších faktorů.

Speciace

- 1) **Reakce:** rychlé fyziologické změny na obvykle jednorázové změny (prahová intenzita).
- 2) **Adaptace:** přizpůsobení se organismu podmínkám prostředí během individuálního života nebo fylogenetického vývoje (vztahuje se na jednotlivce i jeho jednotlivé orgány a buňky, populace, druhy a vyšší taxony i na celá společenstva).
  - A) odezva na dlouhodobý nebo opakovaný podnět
  - B) biologicky výhodné změny

Habituace: snížená citlivost vůči změnám vnějších faktorů.

Deformace: neschopnost kompenzovat vnější vlivy.

Typy adaptací

- 1) Morfologické (tvar a funkce končetin, tvar ústního ústrojí hmyzu, atd.)
- 2) Fyziologické (změny salinity, metabolismu, mechanismy dýchání, hibernace, diapauza, atd.)
- 3) Etologické (orientace v prostoru, získávání potravy, ochrana před kořistníky, atd.)

Vliv adaptací na vnitřní prostředí organismů

Podle strategie úpravy vnitřního prostředí v rámci adaptačních

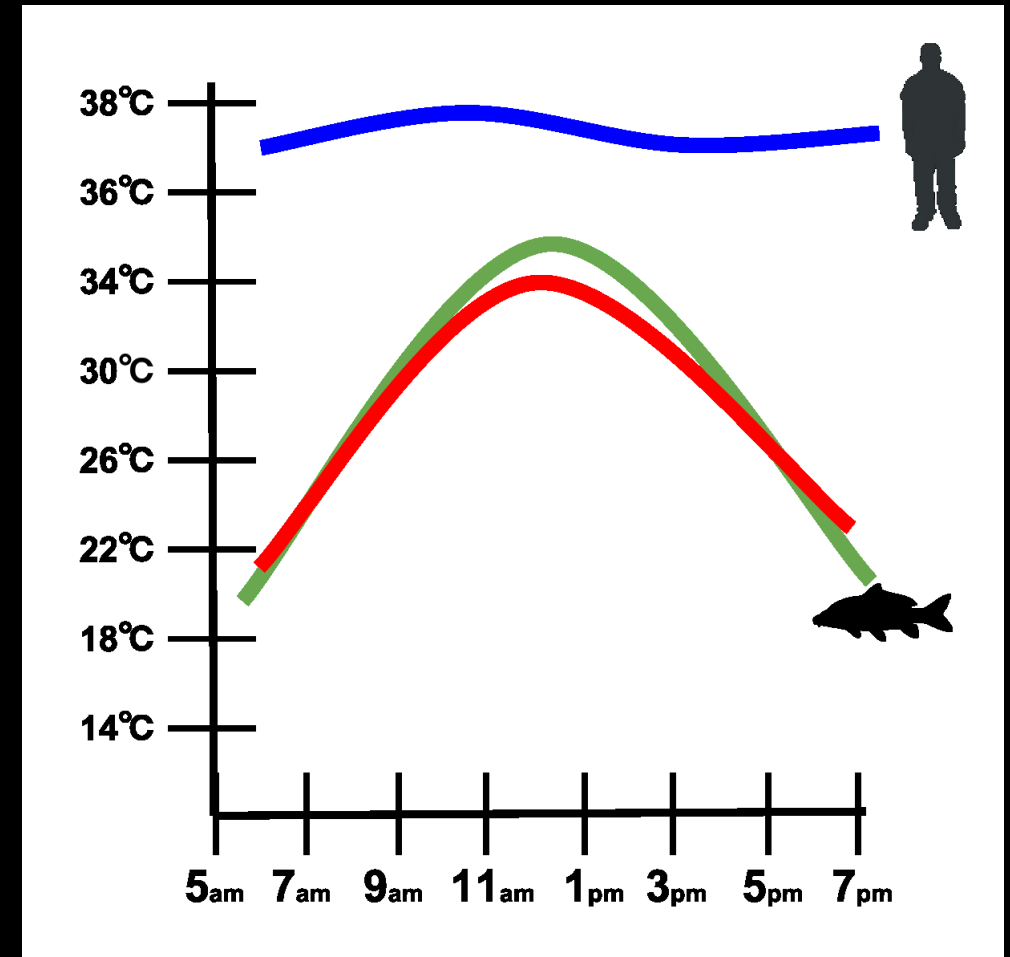
mechanismů rozlišujeme 2 typy organismů:

A) poikilotermní : konformační adaptace

B) homoiotermní: regulační adaptace

Rozdělení adaptací:

- 1) Individuální adaptace: v mezích genotypu individua (resistenční adaptace)
- 2) Vývojové adaptace (v rámci fylogeneze druhu): posun mezí přežití druhu (kapacitní adaptace)

Vliv adaptací na vnitřní prostředí organismů

Vývojové adaptace:

nejdou cestou dědičnosti získaných vlastností, ale prostřednictvím biologicky pozitivních mutací, jejichž nositelé mají vůči podmínkám prostředí větší adaptibilitu.

Umožňují:

- 1) vyšší možnost přežití
- 2) Stabilizaci a rozšíření genotypu jedince v populaci

